

VADÁSZOK

Búcsúzott már a nap, és én nem szeretem a hirtelen megsötétedő utcát. Megijedek ilyenkor, átjár a fagy, a rémület, a halál. Sárgás, barátságos fény áradt a közelből valami sörözőből, bemenekültem. Nem akartam a hangokra figyelni, nehogy elmenjen a kedvem, sajnos mindig az csap meg először, nem tudom nem meghallani, és hát többnyire ordenáré sramlizene szól, vagy rettenetes könnyűzene. Mindenképpen rádió. Itt most nem, itt váratlanul kellemes volt a muzsika, valami sanzón. A hely is tetszett, közepes méret, se sokan nem voltak, se kevesen, halk zsongás, körben, a falak mentén színes lampionok, mérsékelt fahéjillat. Húsz fok. Talán huszonegy.

Zsófi egyedül ült, szemben a bejárattal, előtte szénsavas ásványvíz, kezében könyv. Úgy olvasott, mint egy kisgyerek, jobb mutatóujját az aktuális sor alatt tartotta. Sehogy nem jó, gondoltam, ha ráköszönök, az se, ha viccesen befogom a szemét, jaj, az még kevésbé. Mintha futólag rám nézett volna, ahogy beléptem, de gyorsan tovább is siklott a tekintete, vissza a fekete borítós könyvre. Addig tébláboltam, míg valahogy bénán mégiscsak mögé kerültem, odasandítottam a könyvre, kisilabizáltam az általa éppen olvasott sort, a mutatóujja segített. *Nem akarom tudni, hogy mit keresek, mert ha tudom, akkor nem találom meg.* Megéreztem, becsukta a könyvet, megfordult. Volt egy tétova másodperce, nekem is, aztán mosolygott egyet lentről felfelé, és felpattant két puszira. Tíz éve találkoztunk utoljára. Egyszer majdnem a nagy szerelmem lett.

Nem szabad megkérdezni a színészeket, mi a szerepálmuk. Ha mégis kiderül, elkotyogják például, akkor tilos rájuk osztani. Elrettentő példák sorozata bizonyítja, esetenként micsoda fájdalmakat, csalódásokat, kiábrándulásokat eredményez az efféle meggondolatlanság, komoly álmokról derülnek ki, hogy súlyos tévedések. Zsófinak egyszer csak kiírták a nevét Mása mellé, vagy Irinához, már nem emlékszem, pedig együtt ünnepeltünk. Boldogtalan volt akkoriban, se szerelme nem volt, se gyereke, se jó szerepe, utóbbi tűnt a legsúlyosabb gondnak, évek óta nem játszott semmi érdekeset. A próbatábla láttán kiabált örömeiben, Mása (vagy Irina) megformálása volt álmainak netovábbja, még a rendező személyével is ki volt békülve. Mérsékelt sikerrel ölelgettem, de azért azt gondoltam közben, itt az idő, tulajdonképpen bármire. Nem sokkal a kudarcos premier után elhagyta a pályát, a várost akkor még nem, egy másik dolog miatt maradt volna szívesen, közel

járt a boldogsághoz, sokkal nagyobbhoz, mint amit a színház adhatott volna, aztán máshogy alakult, otthagya a várost is.

Most három nyelven beszél, idegenvezető, kicsit még boldog is, hálás Csehovnak, a rendezőnek, mindenkinek, aki miatt így alakultak a dolgai. Egy Bulgáriára specializálódott kollégája személyében kedvese is lett, ezzel az általam nem szeretett kifejezéssel mondta, *kedvese*, szóval elhadarta nekem gyorsan a lényegét, miközben sebesen itta az ásványvizét. Elmeséltem volna, velem mi van, de nem volt kíváncsi rá, egyáltalán nem figyelt, így aztán épp csak belekezdtem, abba is hagytam. A sörözőbe lépő embereket vizslatta, ki megy a pulthoz, ki ül le, háttal vagy szembe helyezkedik a bejárattal.

– Nézd azt a fehér ingest! Egyből felmérte, hányan vannak benn, de csak úgy mellékesen, csak a szemét járatta körbe – mondta közel hajolva. – A kék pulóverest az ilyen dolgok nem érdeklik, aki odaült középre, látod? Régen is figyeltem, hogy megy be például egy színész a bemutatóra, amiben nincs benne. Az ellenszenvenesség variációira fókuszáltam.

Belekortyolt a vizébe, nyelte a folyadékot és a szénsavat. Kértem volna már egy sört a nyegle pincértől, de nem akart rám nézni. Zsófi majdnem olyan szép volt, mint régen, bár a tekintete nem tetszett, a cinizmus jelei mutatkoztak benne. Még nem kitéve, felvállalva, de már felismerhetően. Előttem van a régi, ártatlan arca, látom magam előtt, ahogy láttam akkoriban hónapokon át nyitott és csukott szemmel egyaránt, bármikor, ha akartam, ha nem.

– Négy alaptípust lehet megkülönböztetni – folytatta. – A modorost, a bohócot, a félnéket és a parasztot. Ami közös: mindenki nagy energiával akar természetesnek tűnni. Modoros volt a Dóri például, akire még előttem hajtottál. Ékszerekben, magas sarkú cipőben érkezett, azt gondolta, folyamatosan rászegeződnek a szemek. Nem bement a helyére, hanem bevonult. A nagy művésznő, akit néznek áhítattal, és ő megmutatja, milyen kedves, szolid, szerény. Idegesítően nagyképű volt, de igyekezett elhíttetni, hogy aranyos és közvetlen. Viszont csak így leereszkedve tudta valahogy. Egyszerre volt mész művésznő, és műkedves. Ancsi bohócfajta volt, ennek megfelelő öltözékben, a sportos és az elegáns között. Nem túl nagy dekoltázzsal jelent meg, de gondosan feszült rajta minden. Bőrgatyája volt, biztos emlékszel. Mikor a híres félmeztelen jelenetére készült – utána két hónapig bámultad –, kikészített mindenkit. Ūristen, miket művelt a próbákon! Mikor már mindenki sajnálta és vigasztalta, sok könny közepette feláldozta magát. Azt ismételtette, *nincs már titkom a város előtt*. Túl sok névelőt használt, általában feleslegesen. *Felmegyek a Budapestre*. És rápakolt mindenre. Feltételezte, hogy az egész város a mellét nézi, amikor megy az utcán. Volt még a *nincs harag a szívemben* dumája. Ha bocsánatot kértek tőle, amiért mondjuk nem húzták el időben a lábukat – mindig utoljára érkezett a sor közepére –, azt mondta, *semmi baj, nincs harag a szívemben*. Olyankor azt hittem, pofán rúgom.

Elnézett az ajtó felé. Hosszú ideje nem jött be senki. Megkérdeztem, inna-e valamit, válasz helyett intett a pincérnek, aki azonnal jött, de csak tőle tudakolta meg, mit kér. Berólttettem a rendelésbe magamat, kértem egy korsó sört, mire azt mondta, *rendben*. Távozóban pofátlanul ott felejtette a szemét Zsófin, akinek megremegett kicsit a szája széle.

– Van a félénk típus, a mindenért bocsánatot kérő – oktatott tovább. – A Panni, akinek úgy tetszettél. Bemutatóra olyan ruhát választott, hogy ne lógjon ki a többiek közül. Be akart olvadni. De percenként hátrafordult, nem zavarja-e a mögötte ülőt. Jaj, én csak egy színész vagyok, nem akarom elvenni a kilátást, remélem, mindenki befért, ugye kilátnak a hátam mögül? És van, aki egyszerűen paraszt, ez az imázs. Laza ruhában érkezik, ahogy más nem jelenne meg. A Saci, emlékszel? Persze hogy emlékszel. Vagy hegymászó bakancsot vett fel premierre, vagy papucsot. És kendőt a nyakba, mert valamivel le kellett jeleznie, hogy csodabogár. Pofákat vágva jött, belebámult a néző szemébe, amiért nem húzta beljebb a kibaszott lábát, igaz, ő meg rálépett, és ott volt a fején a véleménye, ugye nem gondolod, bunkó, hogy átlépek? Vállalom, paraszt vagyok, és? Egy valaki volt, aki normálisan ment be a helyére. Én. De hát rólam kiderült, hogy nem vagyok igazi színész.

Cáfolni akartam vagy vigasztalni, nem tudom, mi lett volna belőle, semmi nem lett, mert hirtelen turkálni kezdett a táskájában, mint aki cigit keres, szempilláspirált vagy fogamzástáglót, amit időben kell bevenni, nehogy elkéssen vele. Végül csak egy zsebkendőt vett ki, aztán nem használta, tartotta a kezében. Kortyolta a kikerkezett újabb ásványvizét, időközben megjött a Gösserem is, sok habbal, ahogy nem szeretem. Csattant a korsó az asztalon, a pincér egy másodperc múlva ott sem volt.

Zsófi megdicsért, azt mondta, szimpatikusan mentem be a helyemre én is, már amikor a nézőtérre ültem, mert hangosítóként általában máshol kellett lennem. Mennyivel jobban szerettem, mint a mostani hangmérnök munkámat.

– Én mindig jól viselkedtem – nézett ki az utcára, a sötétbe. Úgy láttam, mintha eleredt volna az eső. – Normális akartam maradni. Egyszer voltam csak hülye. Laura barátnőmmel álldogáltam a buszmegállóban, a másik lány, akit mindenképpen meg akartál dugni. Az egyetlen barátnőm volt, jellemző, hogy nem színész, színházban nekem nem volt barátnőm soha. Állt egy fiú a megállóban mellettünk, tizennyolc lehetett, a kezében csel-lótókot tartott. Poénkodtunk, mi lehet benne, kit darabolhatott fel, biztos hullát szállít. Elég hangosan nyomtuk. Egyszer csak odafordult, és megkérdezte, engem láthatott-e előző este a színpadon. Gratulálni szeretne, nagyon tetszettem neki. Édes kisfiú volt, ártatlan szemekkel. Megnyílt alattam a föld, lángvörös lett a fejem. Utána figyeltem már magamra, hogy ne legyek suttyó senki előtt. Most már lehetek, idegenvezető vagyok, nem színész. A városban meg se ismernének.

Elfogyott a söröm, nem tartott sokáig. Pont annyira volt hideg, hogy jóleszen lehúzni majdnem egy hajtásra. Kettőre. A szimpatikusnál szándékosan hangosabban szóltam a pincérnek, nem tudott nem odafigyelni, kértem még egyet. Úgy nézett rám, mint aki mind-

járt lehány. Zsófi végigmérte őt egy másodperc alatt, megnézte a lábát, a derekát, a segét. Zavarba jöttem, meg kellett szólalnom, egyébként is azt gondoltam, most már majd én tematizálok, ahogy mondani szokták. Sajnos hülyeséget mondtam.

– Csak olyan emberek vannak itt rajtunk kívül, akik nem olyanok, mint mi.

Ezt sikerült.

– Ez is szerep, amit most játszol, Ervin – mondta Zsófi. – Flegmázol a copfos fejjeddel, fölülviselkeded a zavarodat. Pont úgy, mint akkor.

Megpörgette az üveget, sokáig forgott, végül megállt, a közelgő pincér felé mutatott az eleje. Ő ezt észrevette természetesen. Gyakorlatilag lebaszta elém a sört. Fontolgattam, belekössek-e, Zsófi odahajolt, cinkosan elstutogta, mintha játék lenne, hogy amikor úgy húsz perce bejött, a pincér azonnal kiszúrta magának. Elment mellette vagy tizenötször, minden alkalommal olyan közel, amennyire csak tudott. Mindent elkövetett, hogy súrolja kicsit. Mióta leültem, abbahagyta, talán bele is köpött a sörömbbe. Addig azt hitte, fel tudja szedni, most azt hiszi, nem.

Nem komoly a bolgár srácos dolog, a kedvese csak, nem a szerelme, semmi nem komoly, ami azóta történt vele, észrevettem pár apró ráncot is a szeme sarkában, de talán csak a fény esett másképp, ennek próbáltam betudni, hogy így láttam. Kinn már dübörgött az eső, a szél is hallatszódott, kiürülhetek az utcák, biztos ezért nem jött be új vendég. Figyeltem Zsófit, elkésérítő rutinnal nézegetett a pincér felé, azt játszották, hogy nem érdeklik egymást, aztán amikor végre sikeresen összeakadt a tekintetük, ez az egykori színésznő gyorsan visszapillantott rám olyan semleges, álérdeklődő arccal, hogy a pincér és én is értsünk belőle. A pincér azt, hogy mégis szabad, én azt, hogy nem. De hát ez nem is volt kérdés.

Váltottunk néhány felesleges szót, míg kiérkezett a számla. Nem volt kedvem a nevetséges statisztaszerephez. Tudtam, ha elmegyek, folytatódik a játszmájuk, a pillantgatós-összenézős, ami majd csókba szalad bele, amikor véget ér a pincér műszakja, hacsak vissza nem jövök elrontani az egészet igazi paraszt módra, negyedik kategóriásként, hogy ne legyenek mindig annyira szimpatikus.

Meghívtam persze, jókora borralalót adtam a tapló pincérnek, nem köszönte meg egyikük sem. Zsófi nem tartóztatott, két semmilyen puszival búcsúztunk. Az ajtóból visszaneéztem. Ült ékszerekkel megrakottan a jó fahéjillatban, nem túl mély dekoltázsban, egyszerű kardigánban, hegyászó bakancsban, ült elegánsan, mint egy apró kavicska, amit jobban kellett volna szeretnem egykor, mint egy tündérke, akivel egészen máshogy is alakulhatott volna minden. Eszembe jutott, mit mesélt még mindennek az elején. Azt mondta: amikor sírnia kell, szappanbuborékokra gondol, amelyek szállnak az ég felé. Annyira gyönyörűek, hogy rájuk koncentrálna vákuumot tud képezni a fejében, és akkor visszaszívódnak a könnyei. Ha nagyon nehéz, fölfelé kell nézni, így ami mégis kicsöppen, nem csöppen. Egy csomó bögést meg lehet úszni.

Hálás voltam, amiért okosabb, mint én, mindig okosabb volt. Miért is kellett volna még egyszer megbeszelnünk az ő miattam elrontott életét, igazi álomszerepe elmaradását, nem a színészetet, hanem az abortuszt, előjött volna a téma, ha maradok még pár percet, és Laura is szóba kerül, aki épp úgy nem lett a nagy szerelmem, mint ő, az igazi, az én tündéri, apró kavicskám.

Még viharban léptem ki az utcára, de már múlóban volt. Rövid és erős lehetett a támadása, egy szél által tövestül kifacsart fát ki kellett kerülnöm a sarkon. Áztatott az eső, de kiment belőle már a harag, mire hazaértem, el is állt. ■ ■ ■

Egressy Zoltán (Budapest, 1967): drámaíró, író, költő. Legutóbbi kötete a Kalligramnál: *Szaggatott vonal* (2011). Új könyve idén ősszel várható.